

■ CONVIVENZA

Dapli curaschi per nus faigs

DA FADRINA HOFMANN*

Cura avais vus fatg l'ultima giada insatge curaschus? Jau na discurs betg da far in sigl aut cun ils skis sur ina schanza u da far in viadi en in pajais exotic.

Jau manegel insatge propri curaschus. Insatge sco quella matta dad indesch onns cun num Naomi Wadler che crititgescha davant in public da millis da persunas las armas e la violenza. U insatge sco la giuvna da 16 onns Ahed Tami che sa defenda sco Palestinaisa cunter l'occupaziun da sia patria tras l'Israel. Tge curaschi dad ir tar in schuldà en plaina montura militara e cun schluppet e d'al dar ina schleppa. Adina ed adina puspè fa questa dunna giuvna quai – malgrà las consequenzas sco la praschun. U lura Malala Yousafzai, quella giuvna ch'ha survegnì cun 17 onns il Premi Nobel da la pasch per ses engaschament per la scolaziun da mattas. Naomi, Ahed e Malala – ellas èn las vairas eroxas dad ozendi, ellas mussan a tut il mund ch'i dat anc umans che sa dostan, ch'han ideals e che cumbattan per quels.

Jau admir questas dunnas giuvnas. Ellas han tschernì ina via spinusa, ina via tut auter che cumadai-vla. Ellas auzan la vusch, ellas na sa zuppan betg, ellas s'exponan e ristgan cun quai da vegnir attatgadas e feridas – u perfin mazzadas,

en il cas dad Ahed. Mo ellas san per tge e per tgi ch'ellas cumbattan. Ellas èn decisas. Ellas han ina finmira ed ina lezia en lur vita – e quai po esser in regal, il motor per survivor.

Cler, mintgina da nus na po betg esser in'eroxa. Spezialmain en Svizra, en noss mund civilisà, pari difficil d'anc cumbatter per insatge. Nus vivain en segirezza ed abundanza, nus pudain ir a scola e nus ans sentin privilegiads en tut ils secturs da la vita. Gnanc feministas na stuain nus dunnas pli esser.

Jau per mia part n'hai mai gi in sentiment d'inferiuradad vers il sex masculin, jau n'hai mai gi problems cun cunfins corporals surpassads u cun remartgas sexisticas. Forsa perquai ch'jau na correspund betg a l'ideal feminin cun tettas grondas e chommas lungas. Forsa perquai ch'jau hai – sco persuna pitschna – emprendre boud da ma defender cun tscharvè ed ina lieunga gizza. E forsa era perquai ch'jau sun schurna-

lista. Pleds pon esser in'arma pli ferma che pugn. Spezialmain pleds scrits e publicgads.

Ma propi curaschusa na sun jau tuttina anc mai stada fin ussa – ni cun mes pleds ni cun mes fatgs. Jau scriv davart eroxas e sun mezza memia fai-ga per muventar insatge sin quest mund. Ma forsa dovri era da quellas sco jau, da quellas che portan enavant ils messadis da dunnas sco Naomi, Ahed e Malala. Forsa dovri da quellas che admiran lur curaschi e sa laschan inspirar da quel – per muventar chaussas almain en lur mund pli pitschen.

* Fadrina Hofmann è redactura tar la «Südostschweiz». Ella abita cun sia famiglia a Scuol e fiss gugent pli curaschusa.

Vocabulari

curaschi	– Mut
faig	– feige
schluppet	– Gewehr
dar ina schleppa	– jemandem eine langen, schlagen
praschun	– Gefängnis
eroxa	– Heldin
sa dustar	– sich wehren
via spinusa	– dorniger Weg
auzar la vusch	– die Stimme erheben
feri	– verletzt
lezia	– Aufgabe
tettas grondas	– grosse Brüste
chommas lungas	– lange Beine
cun tscharvè	– hier: mit Köpfchen
lieunga gizza	– spitze Zunge

Unterstützt von der Lia Rumantscha

Lia Rumantscha